

Rarița MIHAIL¹
Rodica ZBEREA²

INTEGRAREA STUDENȚILOR DIN REPUBLICA MOLDOVA ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL SUPERIOR DIN ROMÂNIA

The integration of moldavian students into higher education in Romania

Since 1990, Romania has been offering students born in Moldova the chance to study in the public education system. In this article we will analyze these students' perceptions of the Romanian university system, the reasons behind their choice to study in Romania, expectations regarding finding a workplace after getting a Bachelor's degree and the advantages and disadvantages of the Romanian higher education system compared to the Moldavian one. Additionally, we will analyze the Moldavian students' expectations regarding their chances of integrating into not only the Romanian university system, but also into Romanian society.

Keywords: Romanian higher education, Moldavian students, labor market, career

Introducere

Una dintre componentele spațiului cultural comun dintre România și Republica Moldova este educația. România s-a implicat, încă din 1990, în sprijinirea tinerilor din stânga Prutului, oferindu-le posibilitatea de a studia în țara noastră prin alocarea de locuri speciale în instituțiile de învățământ din sectorul public. Tinerii moldoveni au posibilitatea de a opta pentru orice universitate de stat de pe întregul teritoriu al României, care, la rândul său, recunoaște calitatea învățământului din Republica Moldova prin Acordul de recunoaștere reciprocă a diplomelor (Ambasada României în Republica Moldova). După finalizarea studiilor, unii dintre tinerii moldoveni, absolvenți ai instituțiilor de învățământ superior din România, aleg să revină în Republica Moldova, alții optează pentru continuarea

---

¹ Associate Professor, "Dunărea de Jos" University of Galați, Romania, Faculty of History, Philosophy and Theology, Romania. Corresponding author: Rarita_Mihail@ugal.ro.

² Student, Sociology Field, "Dunărea de Jos" University of Galați, Romania, Faculty of History, Philosophy and Theology, Romania.

parcursului universitar în centre din România sau se deplasează în alte țări ale Uniunii Europene, în conformitate cu principiile comunității europene privind mobilitatea studenților.

Principala motivație a tinerilor originari din Republica Moldova de a opta pentru studii în România este legată de perspectivele de viitor. Obținerea unei diplome eliberate de o universitate din România reprezintă pentru aceștia o șansă în plus pe piața forței de muncă și o oportunitate de a emigra în alte țări. Totuși, unii dintre ei aleg să se întorcă acasă întrucât se pot angaja la companiile multinaționale din R. Moldova, care au cerințe explicite legate de licențiați la anumite universități din România (Gamurari *et all.*, 2013, p. 5).

Printre motivele care-i determină pe tinerii moldoveni să studieze în universitățile din România pot fi enumerate: acte de studii recunoscute la nivel internațional, burse Erasmus, șanse mai mari de a obține un loc subvenționat cu bursă de studiu, provocarea generată de o cultură diferită, implicarea organizațiilor studențești în integrarea studenților basarabeni, facilitățile acordate studenților de România, șanse mai mari de integrare pe piața muncii (Oleinic, 2016, p. 1-4). Faptul că universitățile din România oferă o diversitate mare de specializări, face ca absolvenții acestora originari din Republica Moldova să aibă șanse mai mari să se adapteze schimbărilor de pe piața muncii de pe ambele maluri ale Prutului.

Printre factorii care influențează pozitiv integrarea studenților basarabeni în învățământul superior din România putem menționa: calitatea învățământului românesc, cadrele didactice universitare bine pregătite profesional, sălile de curs dotate cu tehnologie modernă, laboratoarele echipate cu tehnica necesară desfășurării activității, curricula armonizată cu cea europeană, sistemul de evaluare a studenților pe bază de credite. Existența acestui sistem de evaluare și notare permite universităților să încheie acorduri de colaborare cu alte centre universitare din lume pentru schimburi de studenți, acorduri care permit echivalarea numărului de credite aferente la întoarcerea în universitatea-mamă (Oleinic, 2016, p. 4). Astfel, studenții moldoveni, ca și cei români, au oportunitatea de a beneficia de burse Erasmus, Comenius și deci posibilitatea de a învăța alături de alți studenți din universitățile europene.

Pentru tinerii moldoveni, un rol important în luarea deciziei de a studia în România îl au familiile, în special cele sărace, în condițiile în care statul român acordă burse de studiu studenților proveniți din această țară. De asemenea, pentru cei mai mulți dintre tinerii moldoveni care aleg să studieze în țara noastră, bursa reprezintă un bun prilej de a relua legăturile cu România. Pe de o parte, România înseamnă pentru aceștia șansa unei vieți mai bune prin educația superioară și oportunitatea de integrare mai

facilă pe piața muncii. Pe de altă parte, bursa reprezintă și o șansă de a pătrunde în Europa și o punte către România (Baltasiu, 2012, p. 12).

Bursele acordate de statul român studenților moldoveni și contactul implicit cu spațiul românesc creează premisele unei conștientizări active a problemelor de dincolo de Prut. Din această perspectivă, bursa este un factor de protecție și recuperare identitară (Baltasiu, 2012, p. 15).

Prin urmare, există numeroase motive pentru care studenții din Republica Moldova aleg să-și continue studiile în România. De asemenea, există și factori care influențează favorabil integrarea studenților basarabeni în învățământul românesc, ceea ce le oferă perspective mai clar definite asupra viitorului.

Metodologia cercetării

Scopul urmărit în cercetarea de față este analizarea modalităților și a factorilor determinanți de integrare a studenților moldoveni în învățământul superior din România. Pe de o parte, urmărim identificarea principalelor motive pentru care vin să studieze în România, mecanismele de integrare, relațiile studenților moldoveni cu colegii și cadrele didactice, precum și percepția ambivalentă asupra sistemului de învățământ superior românesc, ca fiind unul avantajos sau, dimpotrivă, dezavantajos. Pe de altă parte, analizăm strategiile preferate după terminarea studiilor: găsirea unui loc de muncă în România, dorința de a se întoarce în Republica Moldova sau de a pleca în altă țară.

Întrebări de cercetare

- ✓ Care sunt motivele pentru care tinerii moldoveni aleg să studieze în România?
- ✓ Ce așteptări au studenții basarabeni de la sistemul de învățământ superior din România?
- ✓ Care sunt factorii determinanți de integrare a studenților moldoveni în învățământul superior din România?
- ✓ Care este relația studenților basarabeni cu cadrele didactice și colegii din România?
- ✓ Cum percep studenții moldoveni sistemul de învățământ superior din România, este un avantaj sau un dezavantaj că studiază în România?
- ✓ Care sunt șansele de a-și găsi un loc de muncă în România după terminarea studiilor?
- ✓ Studenții moldoveni preferă să rămână în România, să se întoarcă în Republica Moldova sau să plece în altă țară după terminarea studiilor?

Obiectivul general al cercetării

Obiectivul general pe care îl urmărim în cercetarea de față este analizarea percepțiilor tinerilor moldoveni cu privire la sistemul universitar românesc, motivele pentru care aceștia aleg să studieze în România, așteptările legate de găsirea unui loc de muncă după terminarea studiilor, avantajele și dezavantajele oferite de sistemul de învățământ superior românesc comparativ cu cel moldovenesc. Totodată, analizăm percepțiile studenților basarabeni privind șansele de integrare în sistemul universitar din România, dar și în societatea românească.

Obiectivele specifice ale cercetării

- identificarea factorilor care influențează integrarea tinerilor moldoveni în sistemul universitar din România;
- identificarea motivelor pentru care tinerii din Republica Moldova aleg să studieze în România;
- determinarea avantajelor și dezavantajelor de a fi student basarabean în România;
- studierea percepțiilor studenților moldoveni față de sistemul universitar românesc;
- analizarea așteptărilor tinerilor moldoveni legate de găsirea unui loc de muncă pe specializarea studiată;
- analizarea percepțiilor studenților moldoveni față de opțiunile luate în considerare după terminarea studiilor: rămânerea în România pentru a activa pe piața muncii, întoarcerea în propria țară ori plecarea în altă țară.

Ipoteze

Ipoteza teoretică de la care pleacă cercetarea de față este următoarea: există anumiți factori care influențează integrarea studenților basarabeni în sistemul universitar din România și pe piața muncii.

Ipoteze de lucru:

- cu cât tinerii basarabeni se integrează mai ușor în sistemul românesc și în societate în general, cu atât vor fi mai bine pregătiți pentru a găsi un loc de muncă în specializarea studiată;
- dacă tinerii au așteptări mari legate de găsirea unui loc de muncă la scurt timp după terminarea studiilor sau pe specializarea studiată, atunci vor accepta mai greu un loc de muncă care nu corespunde propriilor așteptări;
- dacă tinerii conștientizează avantajele și dezavantajele sistemului de învățământ superior românesc, atunci vor putea decide mai ușor strategia după terminarea studiilor: rămân în

România, se întorc în Republica Moldova sau pleacă în altă țară a UE.

Sistemul inițial de concepte

Factorii care influențează integrarea în sistemul de învățământ superior românesc: reprezintă acei factori care exercită o influență asupra unei persoane sau a unui lucru. Aceștia sunt de două feluri: factorii structurali sunt acei factori care se referă la situația sistemului de învățământ superior românesc și factorii personali sunt aceia care se referă la caracteristicile individuale ale unei persoane.

Așteptările de la piața muncii: reprezintă ceea ce își dorește să obțină un student basarabean după terminarea studiilor în România de la un potențial loc de muncă. Așteptările pe care le are un student de la piața muncii diferă semnificativ în funcție de specializarea terminată și de experiența sa anterioară pe piața muncii.

Populația cercetării

În cercetarea de față privind integrarea studenților basarabeni în învățământul superior românesc, populația cercetării este reprezentată de tineri din Republica Moldova care au ales să studieze într-o universitate din România, mai precis la Universitatea „Dunărea de Jos” din Galați, și care urmează atât studii de licență, cât și de masterat.

Limitele cercetării empirice

Cercetarea empirică pe bază de chestionar realizată are o serie de limite determinate în primul rând de rigiditatea relației dintre cercetător și respondenți prin aplicarea unui chestionar formalizat. Această formalizare a chestionarului prin construcția de întrebări cu răspunsuri precodificate este impusă de cerința prelucrării rapide a datelor. Am încercat să atenuăm această limită prin asigurarea posibilității respondenților de a răspunde liber la unele întrebări.

O altă limită este determinată de capacitatea respondenților de a aprecia obiectiv fenomenul cercetat. Astfel, sentimentele, resentimentele, prejudecățile respondenților și nivelul intelectual al fiecăruia pot influența într-o măsură mai mare sau mică percepțiile și atitudinile față de fenomenul studiat, răspunsurile celor intervievați putând fi afectate de experiențele de viață ale acestora.

Un alt factor de distorsiune poate fi reprezentat de chestionar, care cuprinde unele întrebări generale, ceea ce permite într-o oarecare măsură o cercetare a problemei în ansamblu, și nu în detaliu.

Eșantionarea neprobabilistică prin conveniență

Eșantionarea este o operație necesară în orice anchetă sociologică pe bază de chestionar și nu poate fi întreprinsă decât cu ajutorul calculelor matematice și statistice.

În această cercetare folosim ca metodă eșantionarea non-probabilistică, deoarece probabilitatea sau șansa unui membru al populației selectate de a fi ales în eșantion nu poate fi determinată, iar ca procedeu al acesteia, am utilizat eșantionarea non-probabilistică prin conveniență.

Instrumentul de cercetare. Chestionarul

Chestionarul este un instrument de cercetare cantitativ, pe baza căruia vor fi colectate datele primare de la populația cercetată. Acesta va fi aplicat studenților basarabeni care studiază la Universitatea "Dunărea de Jos" din Galați, România.

Vor fi aplicate 70 de chestionare prin metoda auto-administrării (chestionarul va fi completat de către fiecare respondent în parte). Chestionarul are 32 de întrebări, dintre care unele sunt întrebări factuale (cele de identificare, precum: genul, vârsta, ciclul de studii, facultatea), iar altele sunt întrebări închise, formulate cu scopul de a afla care sunt percepțiile studenților basarabeni legate de integrarea lor în sistemul universitar românesc și pe piața muncii.

Chestionarul este structurat pe următoarele dimensiuni:

- ✓ integrarea studenților basarabeni în sistemul universitar românesc;
- ✓ informarea despre sistemul universitar românesc;
- ✓ relația cu colegii și cadrele didactice;
- ✓ satisfacția față de condițiile de studiu și cazare;
- ✓ așteptările studenților basarabeni de la piața muncii din România după terminarea studiilor;
- ✓ date de identificare.

Pretestarea chestionarului

Pretestarea chestionarului urmărește să evalueze cât de bine este construit instrumentul de lucru și nivelul de înțelegere a întrebărilor de către subiecți. Pretestarea în cadrul cercetării de față a constat în administrarea chestionarului unui micro-eșantion de 10 subiecți, care au avut aceleași caracteristici ca și populația totală. Pretestarea s-a desfășurat fără probleme, iar întrebările din chestionar au fost bine concepute.

Rezultate și discuții

Factorii care influențează integrarea studenților basarabeni în sistemul universitar românesc

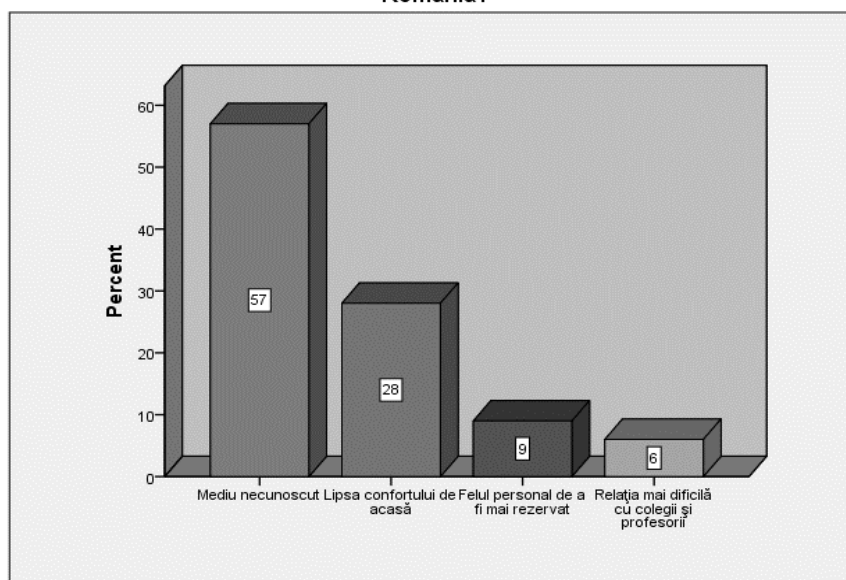
În societatea în care trăim se petrec schimbări în toate sferile vieții sociale, economice, politice, de aceea lipsa de omogenitate a acestora ne afectează într-o măsură mai mare sau mică.

Tabel. 1. Percepții privind integrarea în sistemul de învățământ din România

	În mare măsură	În mică măsură	Deloc
În ce măsură considerați că v-ați integrat în sistemul de învățământ din România?	45	18	7

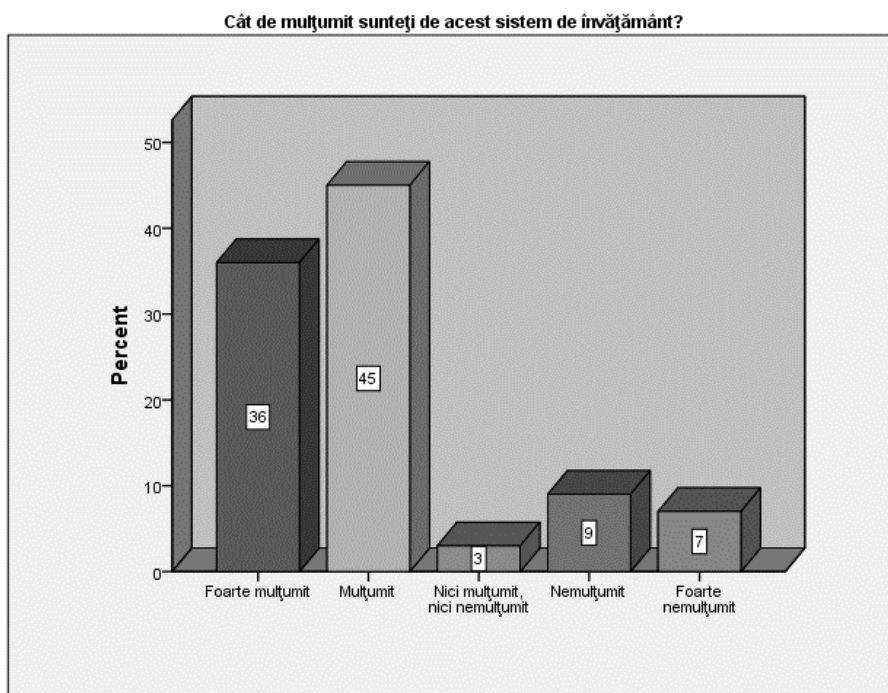
Analizând modul de integrare a studenților basarabeni în sistemul de învățământ din România, remarcăm faptul că 45 de respondenți dintre cei 70 chestionați susțin faptul că s-au integrat în mare măsură în sistemul de învățământ românesc, 18 dintre aceștia în mică măsură, iar 7 dintre ei nu s-au putut integra deloc, din cauza unor aspecte nefavorabile (tabel 1).

Care sunt cauzele ce au împiedicat integrarea dvs în sistemul superior din România?

Fig.1. Cauzele ce au împiedicat integrarea studenților basarabeni în sistemul de învățământ superior din România

Respondenții care nu au reușit să se integreze deloc în sistemul de învățământ superior din România au menționat mai multe cauze (fig. 1): mediul necunoscut din România - 57% (4 studenți), urmat de lipsa confortului de acasă - 28% (3 studenți), felul personal de a fi mai rezervat - 9% (2 studenți) și relația mai dificilă cu colegii și profesorii - 6% (1 student).

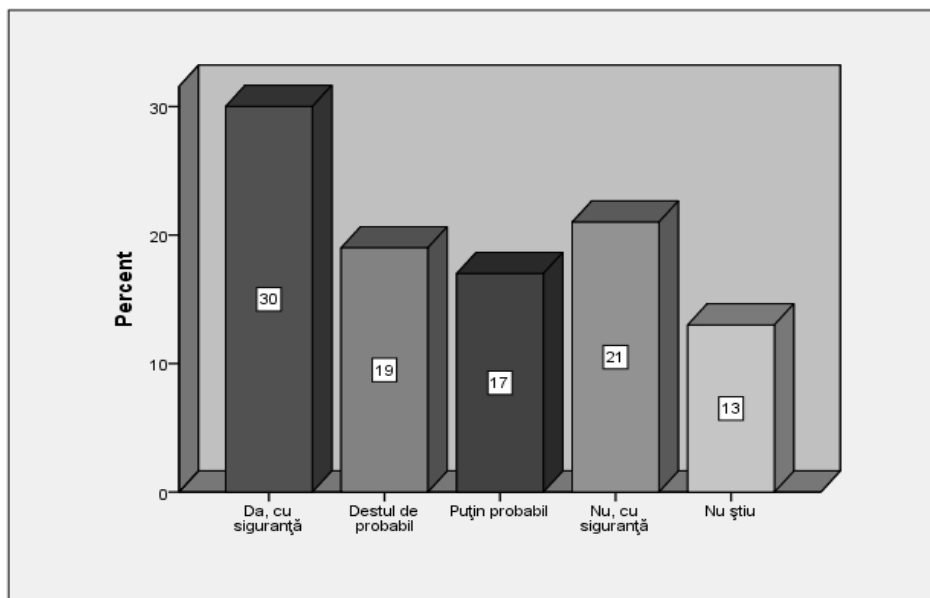

Fig. 2. Mulțumirea studenților din R. Moldova față de sistemul de învățământ superior românesc

În ceea ce privește satisfacția față de învățământul superior din România (fig. 2), observăm faptul că 36% dintre studenții chestionați sunt foarte mulțumiți, 45% sunt mulțumiți, iar 3% sunt indeciși în această privință. Studenții moldoveni nemulțumiți de învățământul superior românesc sunt în procent de 9%, iar cei foarte nemulțumiți reprezintă 7% din totalul celor chestionați. După cum putem observa, mai mult de jumătate (81%) dintre studenții basarabeni chestionați se declară mulțumiți și foarte mulțumiți de sistemul de învățământ din România. Această percepție pozitivă poate fi justificată atât de calitatea învățământului românesc, de infrastructura specifică acestuia, cât și de oportunitățile avute după terminarea studiilor, de bursa pe care o primesc de la statul român.

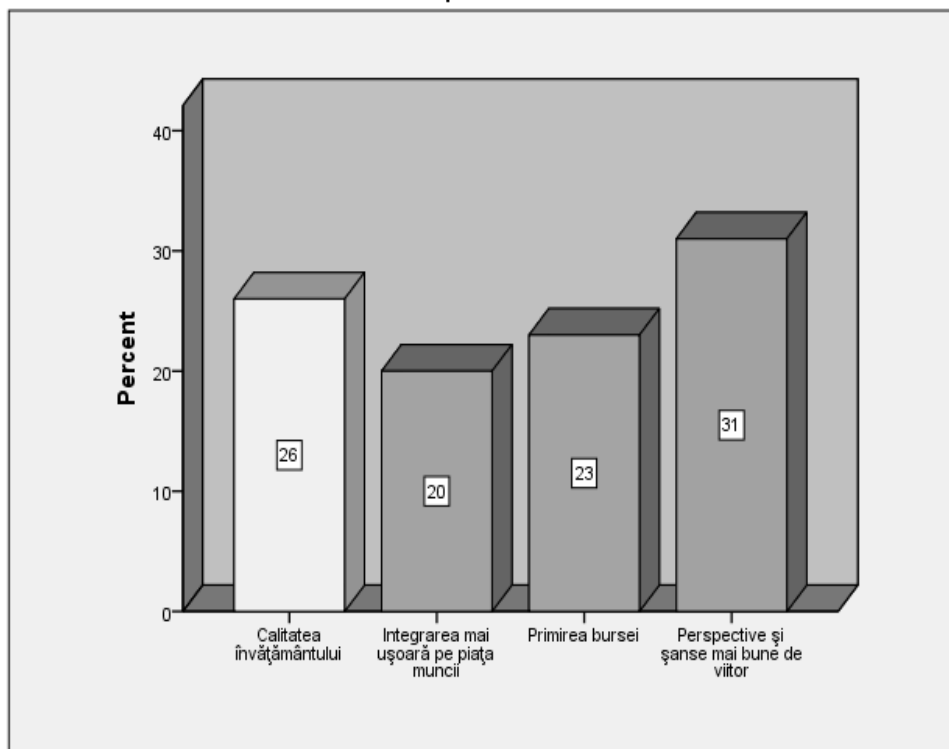
Dacă sunteți studenți incluși în ciclul de licență, doriți să continuați studiile în România?

Fig. 3. Intenția de a continua studiile în România

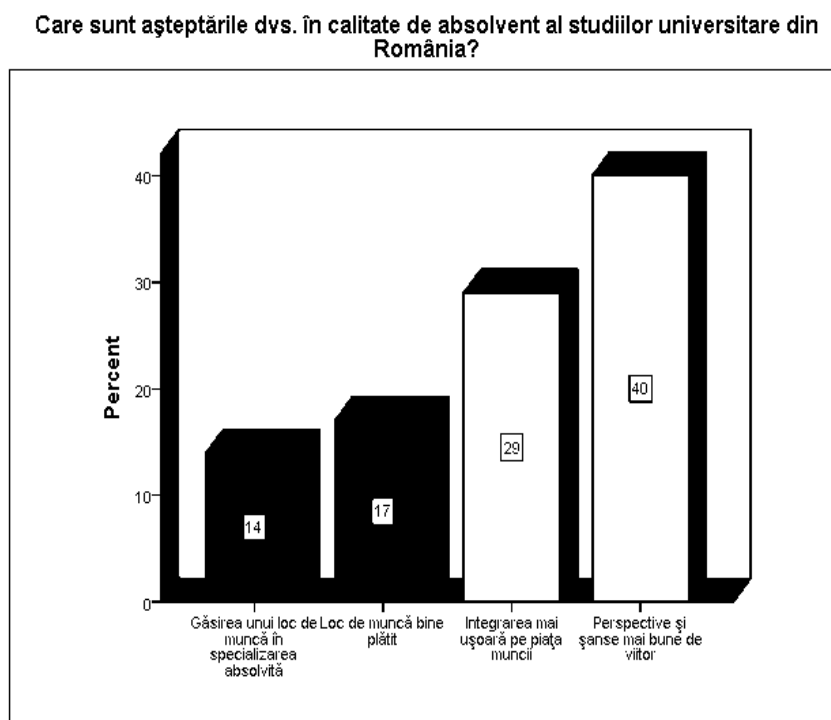
Putem remarca faptul că 30% dintre studenții (17 persoane) incluși în ciclul de licență își doresc cu siguranță să continue studiile în România, 19% dintre aceștia (11 persoane) fiind nesiguri, considerând că este destul de probabil (fig. 3). Cei care apreciază că este puțin probabil să rămână în România pentru continuarea studiilor reprezintă 17% (10 persoane), cei categorici, siguri că nu își vor continua studiile în această țară, reprezintă 21% (12 persoane), iar cei care nu se pot pronunța în această privință sunt în proporție de 13% (7 persoane). De aici putem deduce faptul că majoritatea studenților basarabeni chestionați sunt satisfăcuți de acest sistem de învățământ, s-au integrat și, mai mult decât atât, doresc să-și continue studiile de masterat și doctorat tot în România.

Care sunt motivele pentru care ați ales România ca țară pentru efectuarea studiilor superioare?

Fig. 4. Motivele alegerii României pentru studii

Pentru tinerii moldoveni (fig. 4), există motive bine întemeiate pentru a alege România ca țară pentru a urma studiile superioare. Cel mai important motiv pentru a alege sistemul de învățământ superior din România este, pentru 31% dintre respondenți, faptul că oferă perspective de integrare pe piața muncii și șanse mai bune de viitor în comparație cu Republica Moldova. De asemenea, 26% dintre respondenți consideră că cel mai important motiv este calitatea învățământului românesc, alți 20% apreciază că studiile din România asigură o integrare mai ușoară pe piața muncii, iar pentru 23% motivul primordial este faptul că primesc bursă de la statul român.

Fig. 5. Așteptările studenților proveniți din Republica Moldova

În ceea ce privește așteptările studenților proveniți din Republica Moldova (fig.5), constatăm faptul că 40% dintre respondenți consideră că absolvind studiile universitare în România cresc considerabil perspectivele și șansele lor de viitor. De asemenea, 29% dintre studenții moldoveni chestionați se așteaptă la o integrare mai ușoară pe piața muncii, 17% cred că astfel vor putea ocupa un loc de muncă mai bine plătit, iar 14% se așteaptă să găsească un loc de muncă în specializarea absolvită.

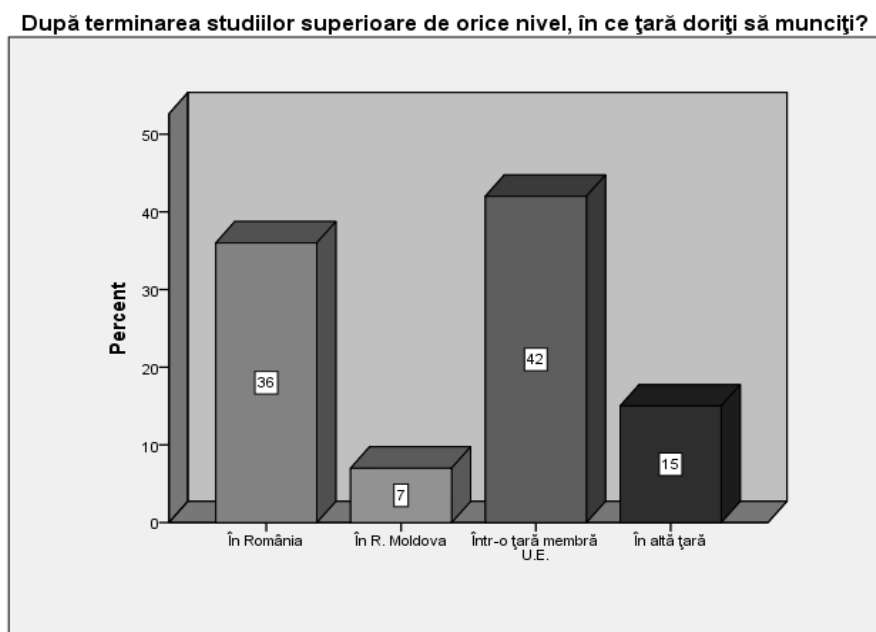
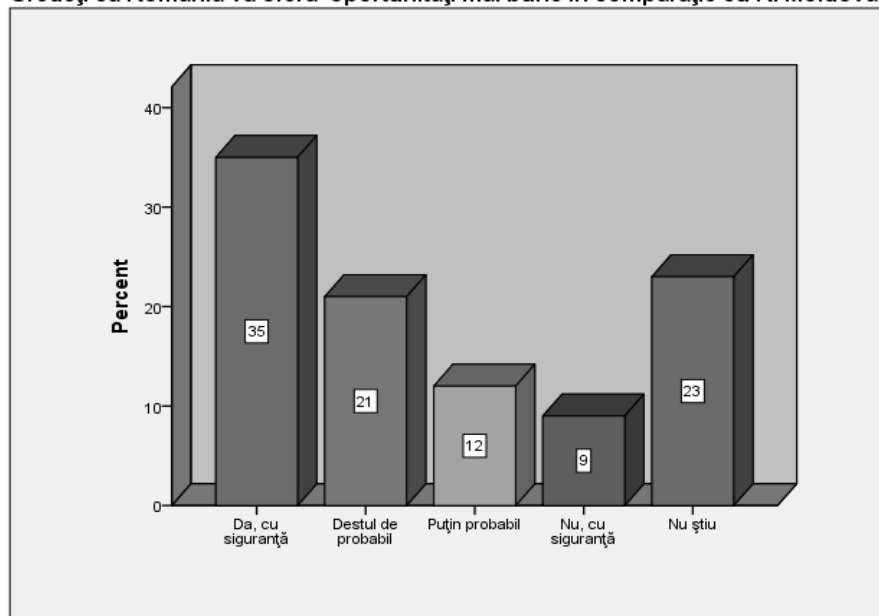

Fig. 6. Țara în care doresc să muncească studenții basarabeni după finalizarea studiilor superioare

Din numărul total de studenți chestionați, 42% dintre aceștia (29 persoane) doresc să muncească într-o țară membră UE după finalizarea studiilor, 36% dintre ei (25 persoane) doresc să rămână să muncească în România, 15% (10 persoane) în altă țară, însă fără să precizeze care anume, și doar 7% (6 persoane) doresc să se întoarcă și să muncească în propria țară, Republica Moldova (fig. 6). Respondenții care aleg să se întoarcă în Republica Moldova după terminarea studiilor în România au diverse motive: doresc să muncească în propria țară, vor să contribuie la ridicarea nivelului de trai din țară natală, să-și ajute părinții sau pentru a fi alături de propria familie.

Motivele pentru care studenții moldoveni chestionați aleg să rămână în România după terminarea studiilor sunt diverse: găsirea mai probabilă a unui loc de muncă (9 persoane), un viitor mai bun (7 persoane), un salariu mai mare raportat la cele din Republica Moldova (5 persoane) și o integrare mai facilă în societate (3 persoane). Deci, ceea ce i-ar determina pe unii dintre absolvenți să rămână în România după terminarea studiilor este probabilitatea mai mare de a găsi un loc de muncă, de a câștiga un salariu mai consistent și de a avea un viitor mai bun în comparație cu ceea ce oferă la momentul actual Republica Moldova.

Credeți că România vă oferă oportunități mai bune în comparație cu R. Moldova?

Fig. 7. Oportunități: România vs Republica Moldova

Cei mai mulți dintre studenții moldoveni intervievați (35%) au convingerea fermă că România oferă o multitudine de oportunități în comparație cu Republica Moldova (fig. 7). 21% dintre respondenți apreciază ca fiind destul de probabilă această situație, iar 12% cred că este puțin probabilă. Cei categorici care consideră că nu, cu siguranță România nu le oferă alte oportunități în comparație cu Republica Moldova, sunt în proporție de 9%, iar cei indeciși (23%) nu pot spune cu exactitate deoarece probabil nu s-au confruntat cu situații care să le confirme sau să le infirme acest lucru.

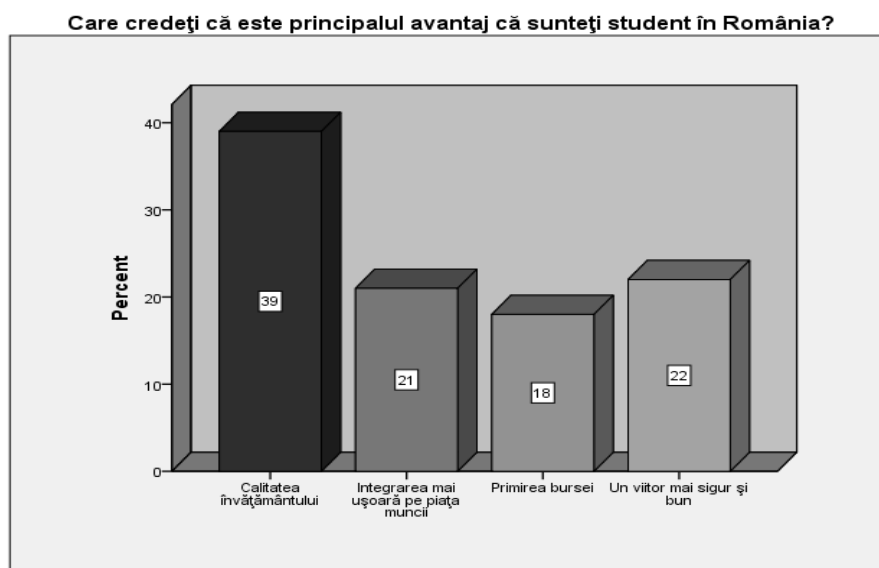
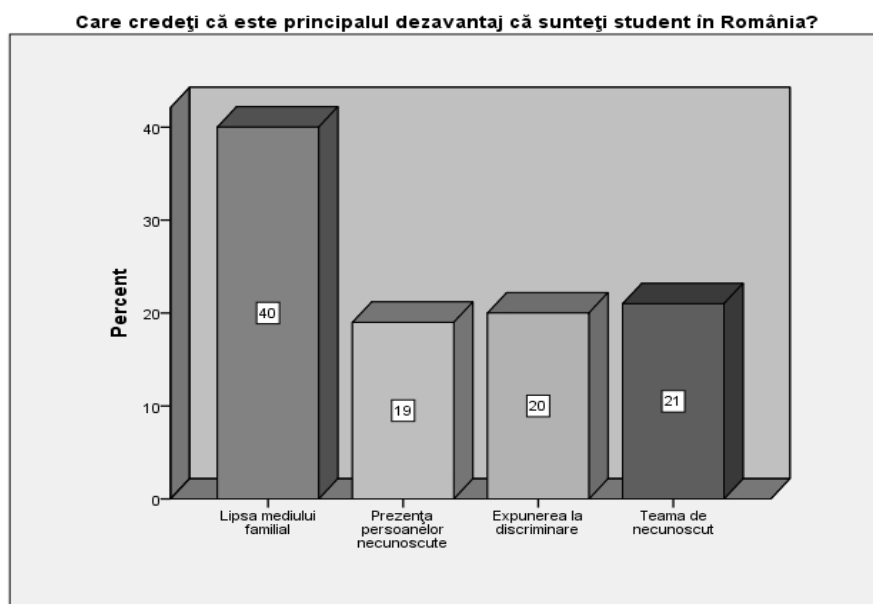

Fig. 8. Avantajele de a fi student în România

Principalul avantaj de a fi student în România, după cum putem observa din răspunsurile oferite de studenții moldoveni chestionați, este calitatea învățământului - 39 % (fig. 8). Respondenții au menționat și alte avantaje asociate statutului de student în România: posibilitatea unui viitor mai bun și mai sigur - 22%, integrarea mai ușoară pe piața muncii - 21%, acordarea bursei de către statul român - 18%. Prin urmare, bursa primită este pe ultimul loc în clasamentul avantajelor de a fi student în România, poate și datorită cuantumului mic al acesteia comparativ cu nevoile unui student. De aceea, mult mai importante pentru studenții moldoveni sunt calitatea învățământului românesc și viitorul mai sigur pe care-l implică absolvirea unei universități din România.

Fig. 9. Dezavantajele de a fi student în România

Pe lângă multitudinea de avantaje pe care le oferă sistemul de învățământ superior românesc, există și anumite dezavantaje, care ar putea să-i afecteze într-o măsură mai mare sau mai mică pe studenții moldoveni. Cel mai mare dezavantaj cu care se confruntă zi de zi tinerii care studiază în România și provin din Republica Moldova este lipsa mediului familial în proporție de 40% (fig. 9). Alte dezavantaje percepute de respondenți sunt teama de necunoscut - 21%, expunerea la discriminare - 20 % și prezența persoanelor necunoscute - 19%. Mediul familial este cel care le lipsește cel mai mult studenților, la care se adaugă teama față de provocările unei alte lumi.

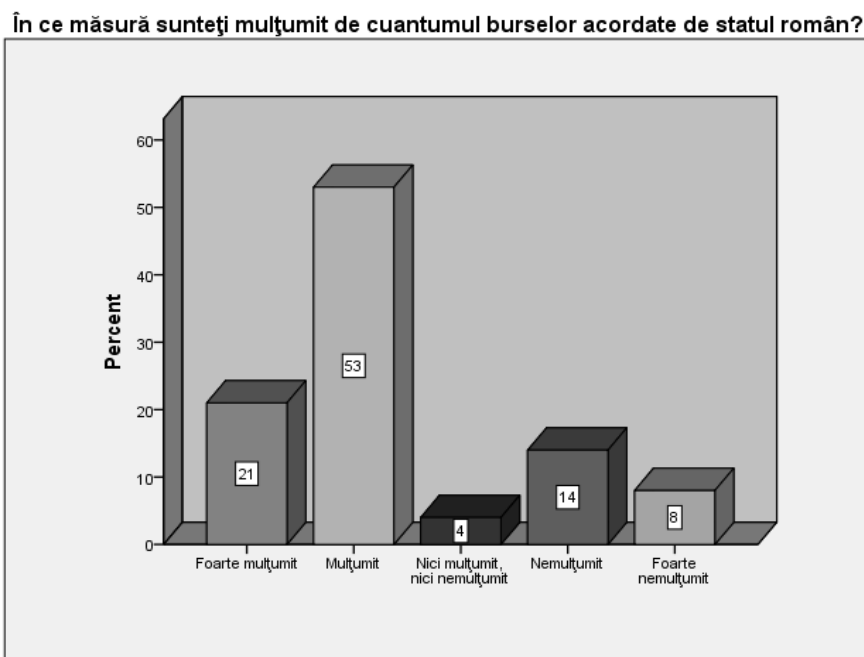
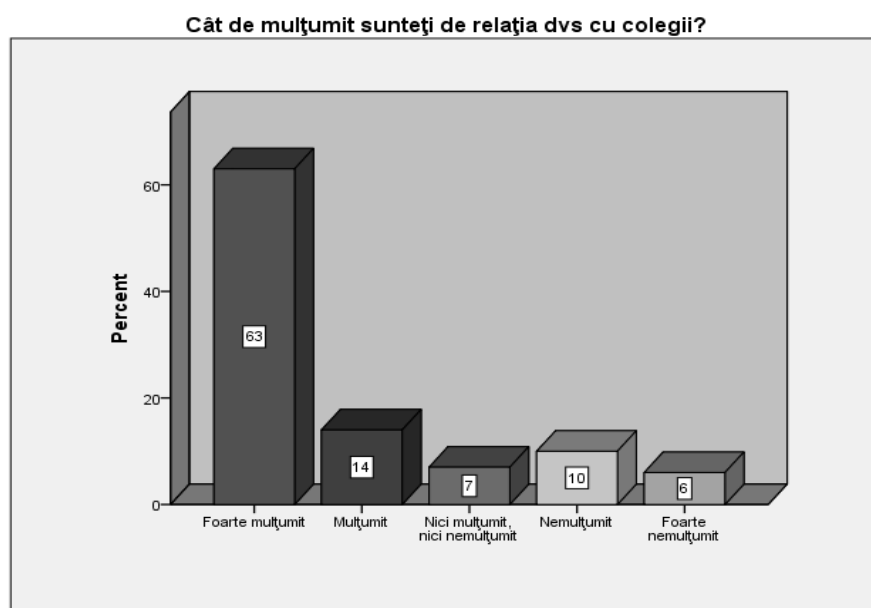

Fig. 10. Mulțumirea față de cuantumul burselor acordate de statul român studenților din R. Moldova

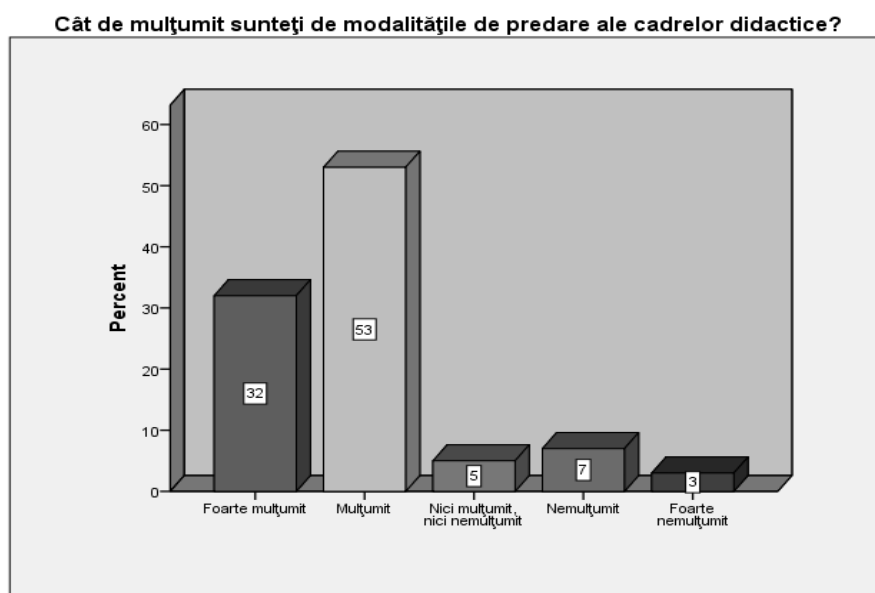
Analizând graficul de mai sus (fig. 10), putem constata faptul că 74% dintre studenții chestionați sunt mulțumiți și foarte mulțumiți de cuantumul burselor acordate de statul român, iar 22% sunt nemulțumiți și foarte nemulțumiți, ceea ce demonstrează faptul că bursele sunt de un real folos pentru studenții basarabeni. În plus, bursele acordate tinerilor din Republica Moldova constituie una dintre cele mai consistente și vizibile forme de asistență acordată de România, contribuind la întărirea legăturilor culturale de pe cele două maluri ale Prutului. Astfel, în decurs de aproape 30 de ani, generații de tineri au avut șansa educării și socializării în cultura românească (Baltasiu, 2012).

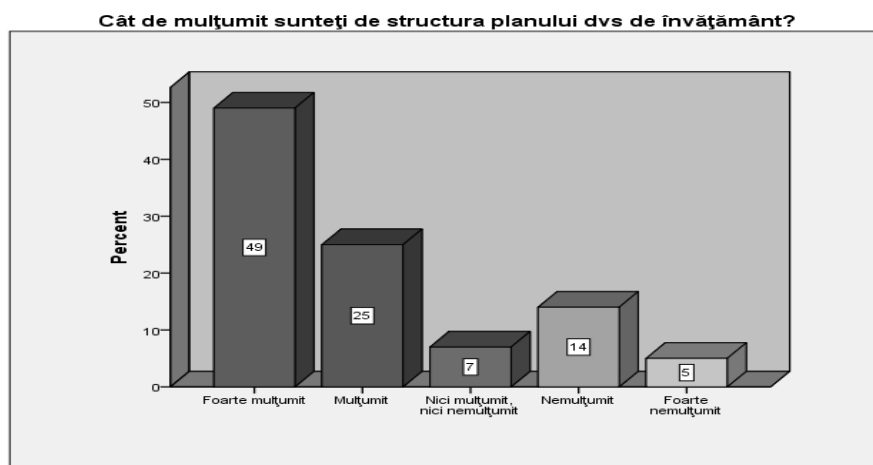
Fig. 11. Relația studenților moldoveni cu studenții români

Având în vedere că vorbesc aceeași limbă deși provin din medii culturale diferite, relația studenților moldoveni cu colegii români este foarte bună. 77% dintre respondenți sunt mulțumiți și foarte mulțumiți de relațiile interpersonale, în timp ce doar 16% se declară nemulțumiți și foarte nemulțumiți de aceste relații care se formează de-a lungul anilor de facultate (fig. 11). Este vorba totuși de o nouă realitate cu care studenții moldoveni trebuie să se familiarizeze: cultura, ambianța, modul de viață, mentalitățile și limba, mai ales din perspectiva dialectelor limbii române. Prin urmare, constatăm un grad de mulțumire destul de ridicat în rândul studenților moldoveni intervievați, ceea ce ne oferă posibilitatea să interpretăm pozitiv această stare de fapt, mai ales dacă ținem cont de necesitatea unei adaptări progresive la acest șoc cultural.

Fig. 12. Mulțumirea studenților față de modul de predare a cadrelor didactice

În ceea ce privește raportarea studenților moldoveni la calitatea învățământului românesc, putem constata faptul că gradul de mulțumire al acestora față de modul de predare a cadrelor didactice este foarte ridicat: 85% dintre respondenți sunt mulțumiți și foarte mulțumiți, în timp ce doar 10% sunt nemulțumiți și foarte nemulțumiți (fig. 12). Percepția favorabilă a studenților moldoveni chestionați se datorează atât transparenței relațiilor studenți-profesori, cât și obiectivității profesorilor, indiferent de țara de origine, religia sau vârsta studenților.

Fig. 13. Mulțumirea studenților moldoveni față de structura planurilor de învățământ

Indiferent de domeniul pe care îl urmează, cea mai mare parte dintre studenții moldoveni se declară satisfăcuți de structura planului de învățământ aferentă specializării lor: 74% sunt mulțumiți și foarte mulțumiți, iar 19% se declară nemulțumiți și foarte nemulțumiți (fig. 13). Gradul ridicat de satisfacție al respondenților față de conținuturile planurilor de învățământ se datorează și armonizării curriculei cu cea de tip european, permițând astfel schimburi de studenți Erasmus.

În ce măsură sunteți mulțumit de dotările spațiilor de învățământ (săli de curs, seminar, laboratoare)?

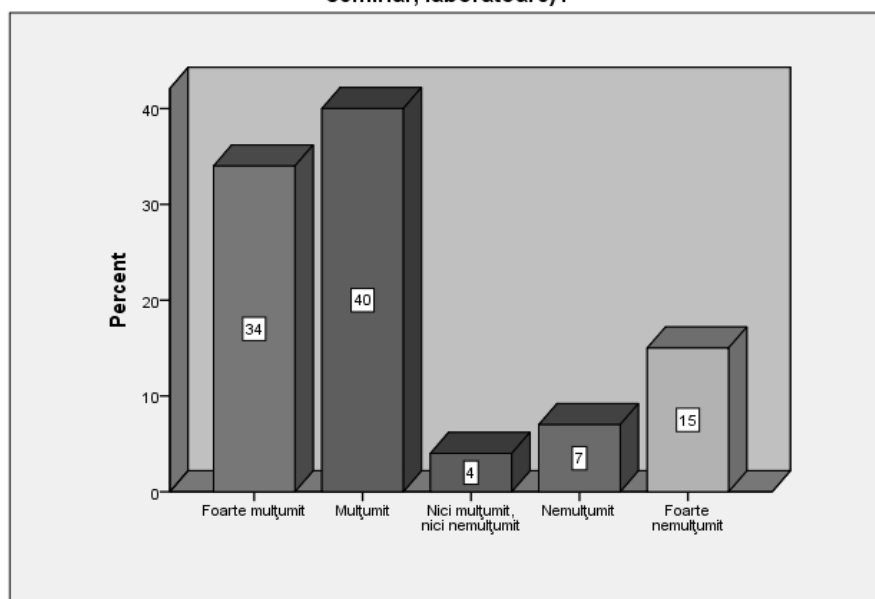

Fig. 14. Mulțumirea studenților față de dotarea spațiilor de învățământ

Dotarea spațiilor destinate activităților didactice, ca element important al calității învățământului românesc comparativ cu cel moldovenesc, este apreciată favorabil de respondenții intervievați. Așadar, 74% dintre cei chestionați afirmă că sunt mulțumiți și foarte mulțumiți de acest aspect, în timp ce 22% se declară nemulțumiți și foarte nemulțumiți de dotările din sălile de curs/seminar și laboratoare (fig. 14). Cu siguranță, Universitatea „Dunărea de Jos” din Galați pune pe primul plan ridicarea permanentă a nivelului de instruire a studenților, asigurând dotarea sălilor de curs / seminar și a laboratoarelor cu tehnologie modernă, care să faciliteze munca profesorilor și a studenților. Deși este îmbucurător faptul că marea majoritate a respondenților apreciază pozitiv calitatea dotărilor, există și studenți nemulțumiți, de aceea ar trebuie să se țină cont de aceste nemulțumiri și conducerea Universității din Galați să caute metode de a îmbunătăți acest aspect.

Considerați că pe site-ul universității/facultății dvs, găsiți toate informațiile de care aveți nevoie?

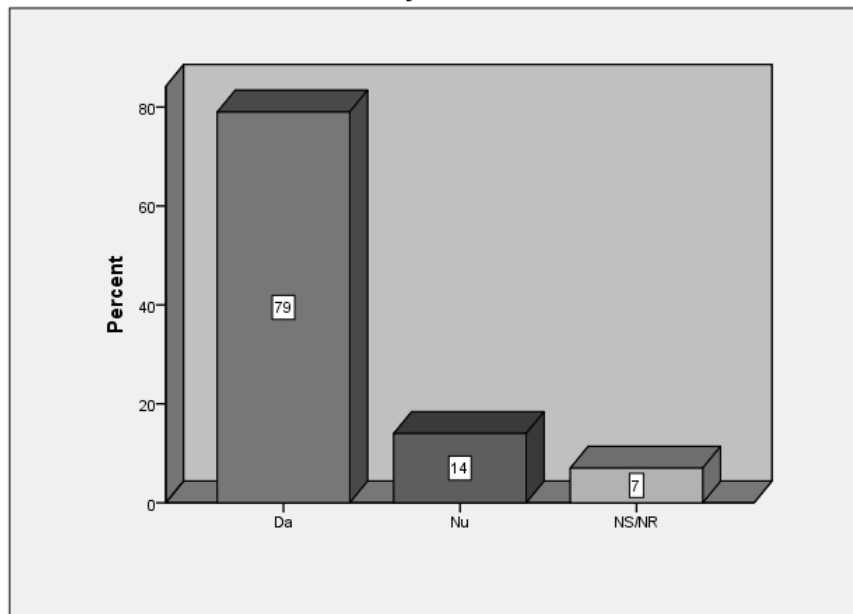

Fig. 15. Informațiile de pe site-ul universității/ facultății

Marea majoritate a studenților moldoveni intervievați (79%) apreciază că site-ul universității/facultății (fig. 15) le asigură toate informațiile de care au nevoie pentru a-și desfășura activitatea, ceea ce denotă faptul că informațiile de pe site-uri sunt permanent actualizate. Cei care consideră că nu găsesc pe aceste site-uri informațiile de care au nevoie reprezintă 14%, iar cei care nu știu sau au omis această întrebare constituie 7%.

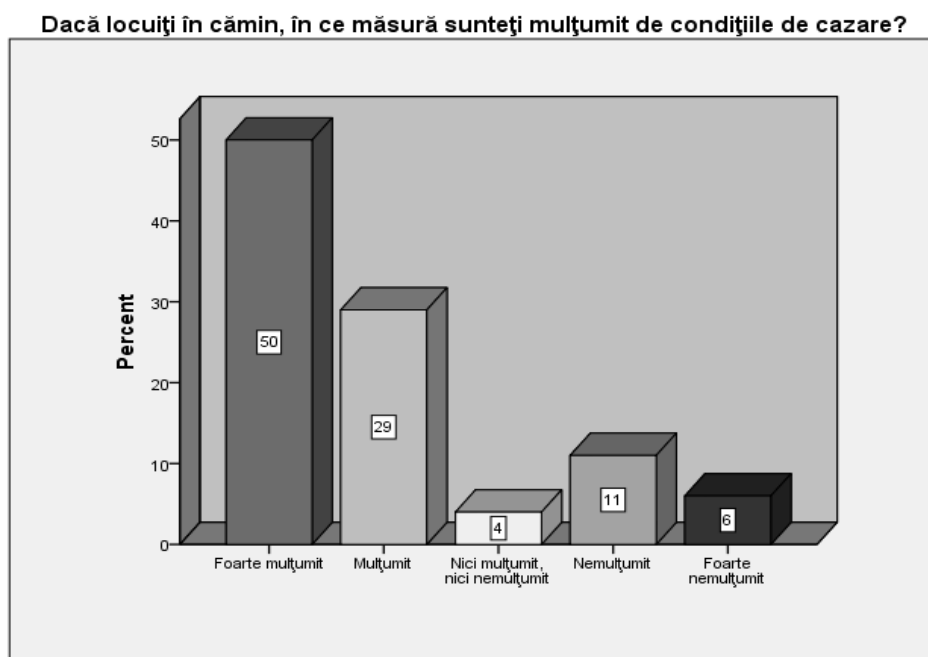

Fig. 16. Mulțumirea studenților moldoveni față de condițiile de cazare

Asigurarea unor condiții optime de locuire în timpul studiilor poate constitui un motiv important pentru care tinerii moldoveni aleg să studieze în România, ceea ce le conferă șanse sporite de a se integra cu succes. Conform graficului de mai sus, deducem că 79% (fig. 16) dintre studenții moldoveni cazați în căminele studențești sunt mulțumiți și foarte mulțumiți de condițiile de cazare, în timp ce 17% se declară nemulțumiți și foarte nemulțumiți. Deci condițiile de cazare sunt apreciate în mod favorabil, iar studenții moldoveni chestionați sunt mulțumiți de ele. În plus, viața de cămin le oferă posibilitatea de a învăța să devină independenți și de a interacționa cu colegii români. Pe lângă faptul că România pune la dispoziția studenților un număr tot mai mare de locuri în căminele studențești, asigură și alte facilități precum săli de lectură, săli de sport, parcuri etc.

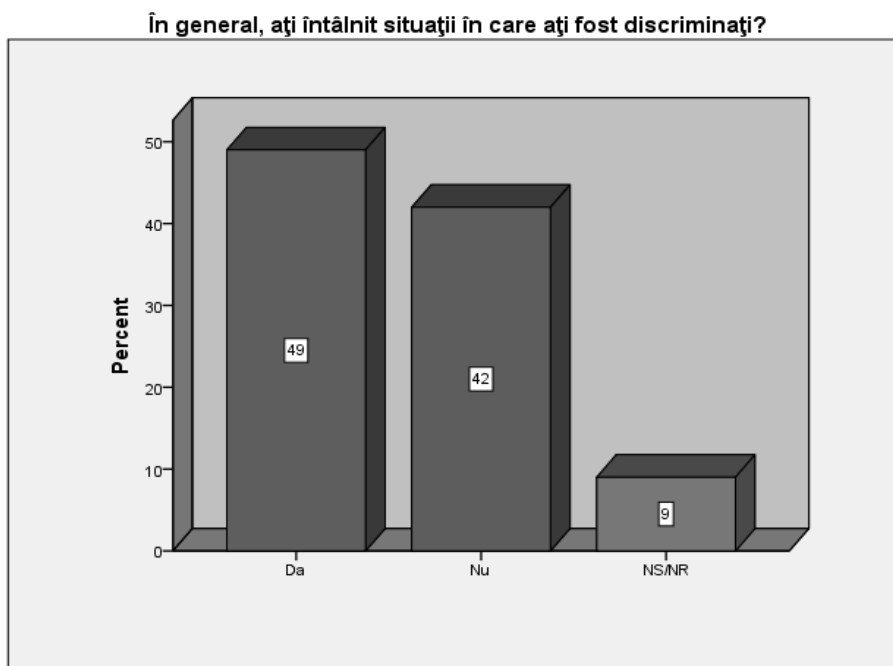

Fig. 17. Situații de discriminare

Discriminarea este un fenomen des întâlnit în societatea actuală, iar studenții din Republica Moldova care urmează studii universitare în România au întâlnit situații sau au fost expuși acestui fenomen negativ. Îngrijorător este faptul că 49% dintre respondenți declară că au fost situații în care s-au simțit discriminați, iar cei care au răspuns că nu s-au întâlnit cu astfel de situații reprezintă 42% (fig. 17). De aici putem trage concluzia că încă se mai întâlnesc situații de discriminare care-i vizează pe studenții din Republica Moldova care studiază în România, ceea ce implică necesitatea studierii mai aprofundate a fenomenului și, eventual, luarea unor măsuri care să-l reducă pe cât posibil.

Așteptările studenților moldoveni legate de piața muncii

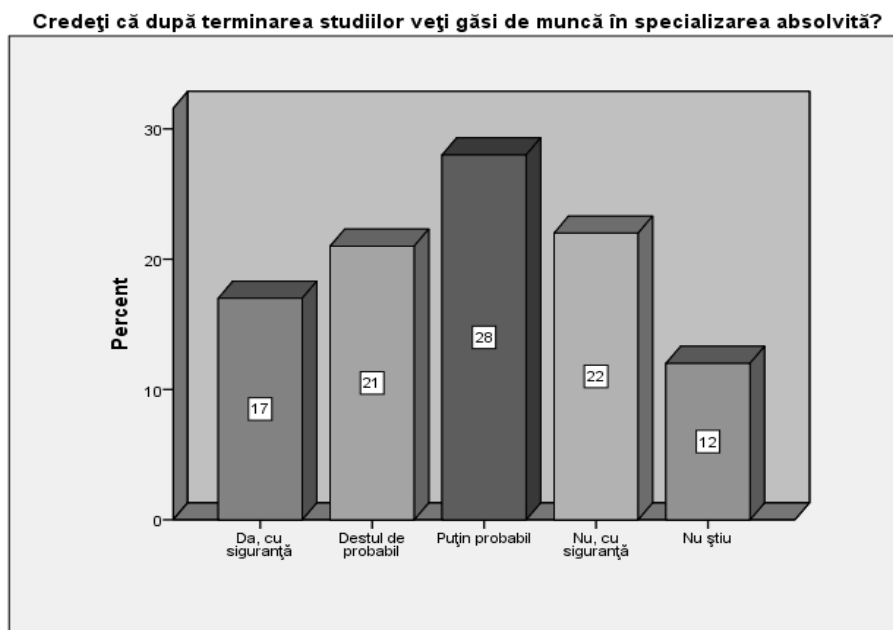
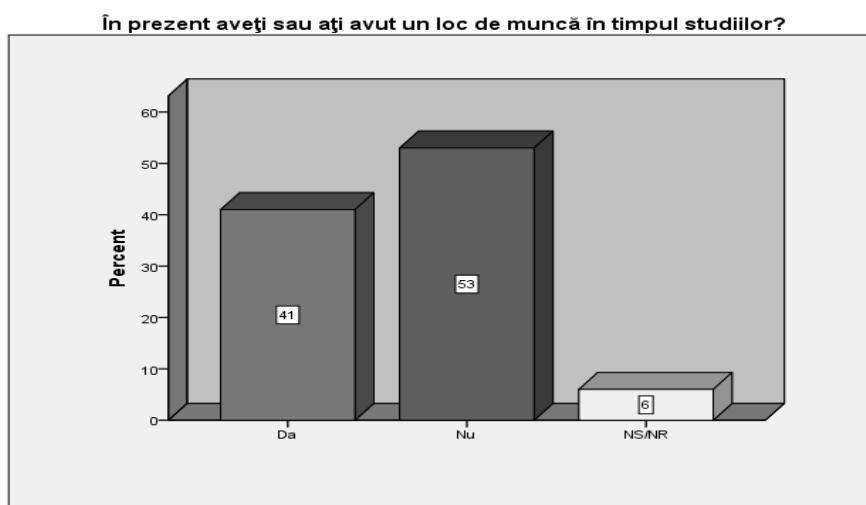

Fig. 18. Găsirea unui loc de muncă după absolvire

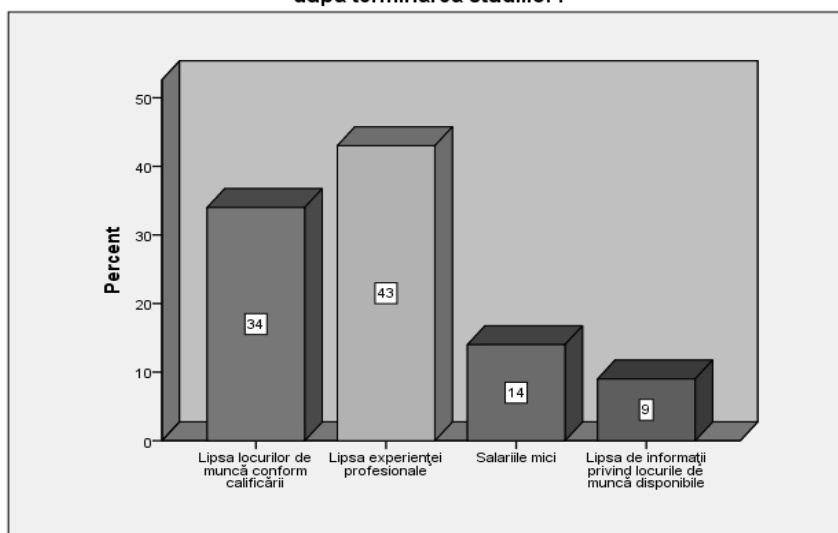
În ceea ce privește percepțiile legate de integrarea pe piața muncii, constatăm faptul că studenții chestionați au o perspectivă negativă asupra viitoarelor locuri de muncă în specializarea pentru care se pregătesc ca viitori specialiști: 28% dintre aceștia sunt de părere că este puțin probabil să-și găsească un loc de muncă pe specializarea absolvită, în timp ce 22% sunt siguri că nu își vor găsi de muncă în domeniul lor (fig. 18). Există și respondenți mai optimiști: 21% cred că este destul de probabil să-și găsească un loc de muncă, iar 17% sunt siguri de acest lucru. În ciuda acestor percepții mai puțin optimiste, absolvenții moldoveni ai universităților românești au oportunități de a ocupa un loc de muncă atât în România, cât și în Moldova, unde ar putea face carieră având în vedere perspectivele care s-au deschis odată cu încheierea Acordului de Asociere a Republicii Moldova la Uniunea Europeană.

Fig. 19. Loc de muncă în timpul studiilor

Experiența în muncă este foarte importantă pentru orice student care dorește să se integreze pe piața muncii după terminarea studiilor. Din cercetarea noastră (fig. 19) reiese faptul că 53% dintre studenții moldoveni chestionați nu au în prezent și nici nu au avut un loc de muncă în timpul studiilor universitare, în timp ce 41% dintre aceștia au răspuns afirmativ. Unul dintre motivele principale care-i determină pe tinerii moldoveni să studieze în România este posibilitatea de a se integra mai ușor pe piața muncii, iar unii dintre ei fac acest lucru încă din timpul studiilor.

Care credeți că ar putea fi principalul obstacol care v-ar împiedica să vă angajați după terminarea studiilor?

Fig. 20. Principalul obstacol pentru angajare după terminarea studiilor

Analizând graficul de mai sus (fig. 20), putem constata faptul că cei mai mulți dintre studenți moldoveni (43%) susțin că cel mai mare obstacol care i-ar putea împiedica să se angajeze după terminarea studiilor universitare este lipsa experienței profesionale pe care o solicită angajatorii chiar și absolvenților care vin de pe băncile facultăților. Un alt obstacol de care respondenții (34%) se tem aproape la fel de mult este lipsa locurilor de muncă conform calificării, problemă foarte bine cunoscută deoarece multe specializări au anual mii de absolvenți, iar locurile de muncă pe domeniul respectiv sunt limitate. Alte obstacole menționate de studenții moldoveni chestionați sunt salariile mici - 14%, care este o problemă reală și destul de importantă pentru orice tânăr la început de drum. De altfel, acesta este și unul dintre motivele pentru care foarte mulți absolvenți buni și specialiști tineri pleacă în alte țări pentru salarii mai mari și condiții de viață mai bune. Au existat respondenți (9%) care consideră că lipsa de informații privind locurile de muncă disponibile reprezintă un obstacol care-i împiedică să accedă pe piața muncii.

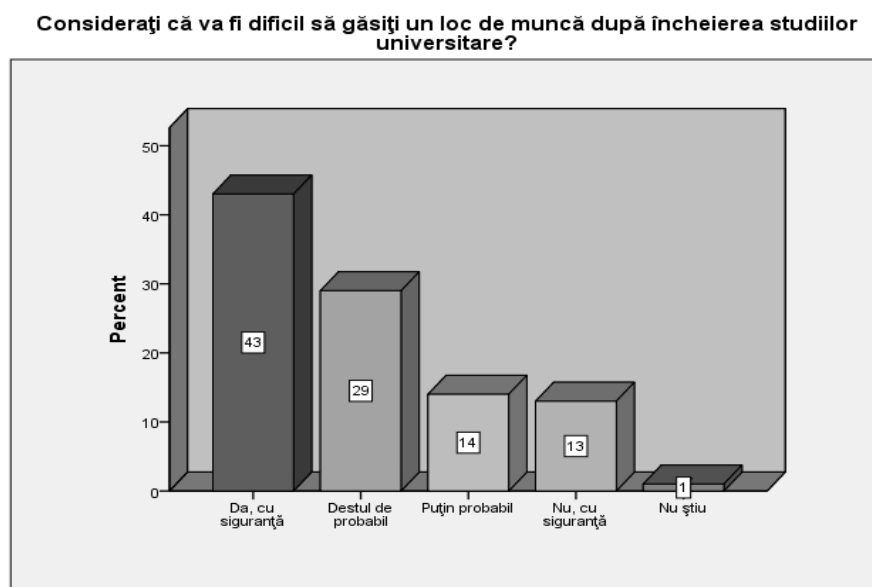
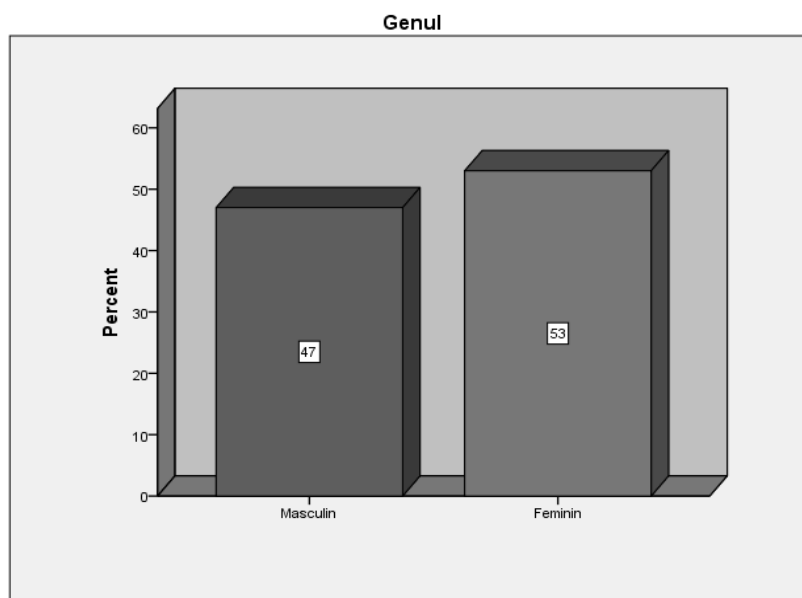

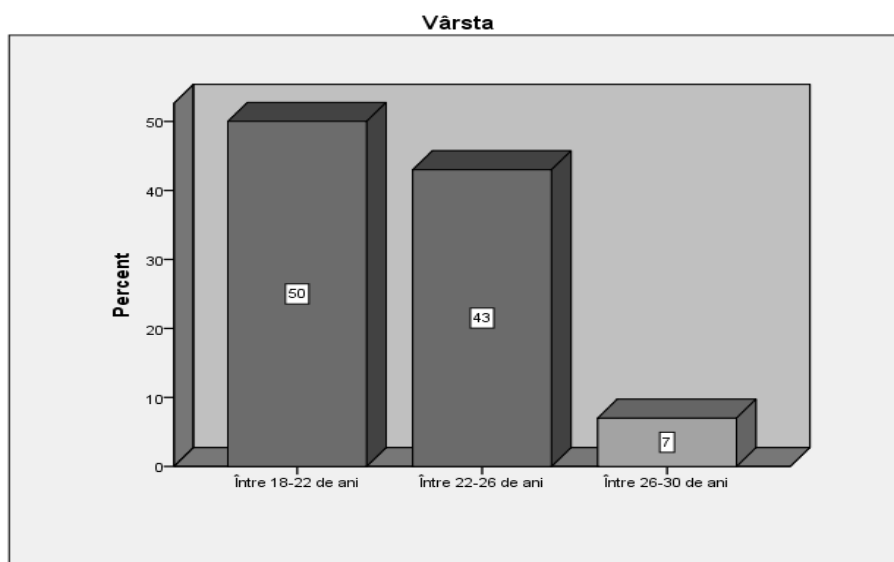
Fig. 21. Dificultatea de a găsi un loc de muncă după finalizarea studiilor universitare

Cei mai mulți dintre studenții moldoveni chestionați (43%) consideră că le va fi cu siguranță dificil să își găsească un loc de muncă după încheierea studiilor universitare, iar 29% dintre aceștia susțin că este destul de probabil. Doar 13% dintre respondenți sunt optimiști, neavând niciun dubiu în capacitatea lor de a-și găsi un loc de muncă (fig. 21).

Date de identificare

Fig. 22. Genul respondenților

Analizând acest grafic, observăm faptul că 53% dintre studenții moldoveni chestionați care urmează studiile universitare în România sunt de gen feminin, iar 47% sunt de gen masculin (fig. 22).

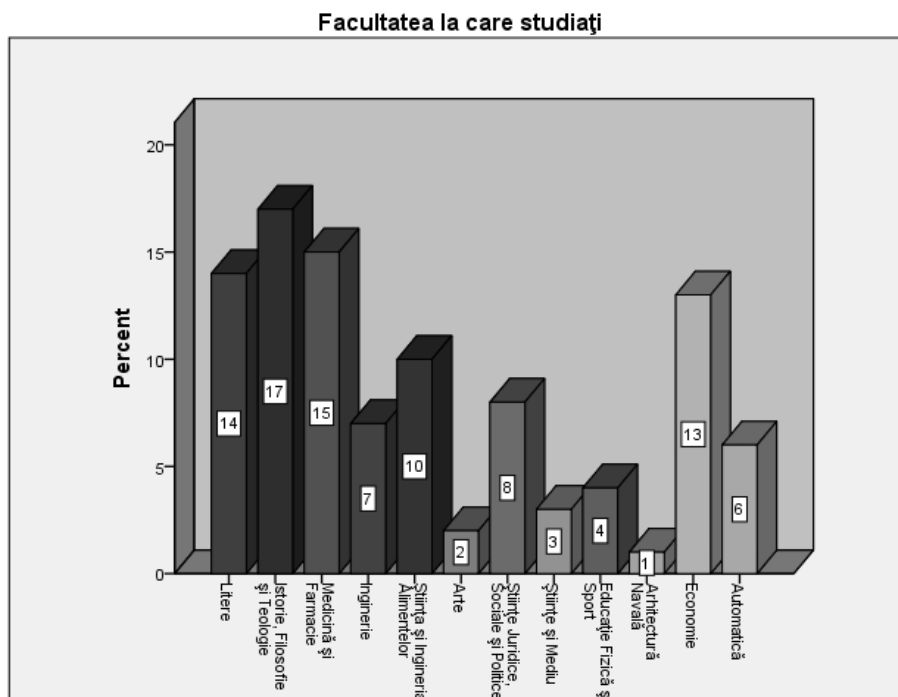

Fig. 23. Vârsta respondenților

Graficul de mai sus ne indică faptul că avem trei perioade de vârstă în rândul studenților moldoveni chestionați. Studenții cu vârsta

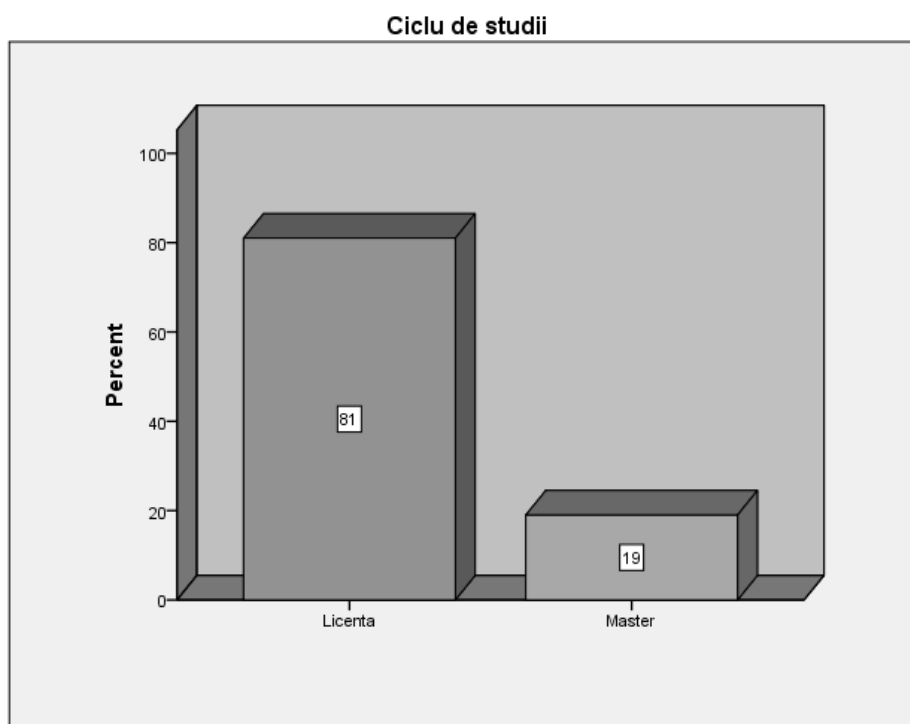
Analele Universității Dunărea de Jos din Galați, Fasc. XX, Sociologie, nr. 13, 2018, pp. 39-68.

cuprinsă între 18 și 22 de ani reprezintă 50%, cei cu vârste cuprinse în intervalul 22-26 ani sunt 43%, iar cei cu vârsta cuprinsă între 26-30 de ani reprezintă doar 7% (fig.23).

Fig. 24. Facultatea la care studiază tinerii basarabeni

Cei mai mulți dintre studenții moldoveni chestionați urmează specializările din cadrul Facultății de Istorie, Filosofie și Teologie - 17%, urmați de cei de la Medicină și Farmacie - 15% și cei de la specializarea Litere - 14% (fig. 24). Studenții care urmează Facultatea de Economie reprezintă 13%, urmați de cei de la Știința și Ingineria Alimentelor cu 10%, apoi 8% dintre ei fac parte din cadrul Facultății de Științe Juridice, Sociale și Politice. Facultatea de Inginerie este reprezentată cu un procent de 7%, iar Facultatea de Automatică și Calculatoare cu 6%. Educația Fizică și Sport reprezintă 4%, Științe și Mediu 3%, Artele 2%, iar Arhitectura Navală reprezintă doar 1%. După cum putem observa, studenții moldoveni chestionați acoperă aproape toate facultățile din cadrul Universității „Dunărea de Jos” din Galați, ceea ce arată faptul că tinerii care vin din Republica Moldova sunt interesați de majoritatea specializărilor oferite de universitatea gălățeană.

Fig. 25. Ciclul de studii urmat de studenții moldoveni

Majoritatea studenților basarabeni chestionați (81%) urmează studii de licență, iar 19% studii de masterat (fig. 25).

Concluzii

Societatea în care trăim este dinamică, într-o transformare continuă, iar schimbările care se petrec în toate sferele vieții ne afectează într-o măsură mai mare sau mică. În acest studiu am analizat strategiile de integrare a studenților proveniți din Republica Moldova în sistemul de învățământ din România, percepțiile acestora legate de avantajele și dezavantajele de a studia într-o țară membră a Uniunii Europene, precum și așteptările lor în ceea ce privește angajarea după finalizarea studiilor: dacă cred că se vor angaja în specializarea absolvită sau dacă speră, cel puțin, să găsească un loc de muncă.

Relevant pentru această cercetare este faptul că tinerii din R. Moldova care vin să urmeze studiile universitare în România consideră că au atât avantaje (calitatea învățământului românesc, creșterea șanselor de integrare pe piața muncii, bursele acordate de statul român), cât și dezavantaje (lipsa mediului familial, discriminarea, teama de necunoscut) care îi afectează într-o mai mare sau mai mică măsură. Totodată, o altă

Analele Universității Dunărea de Jos din Galați, Fasc. XX, Sociologie, nr. 13, 2018, pp. 39-68.

temere pe care o au studenții, sau mai degrabă nesiguranță, este numărul insuficient de locuri de muncă pe specializarea studiată și lipsa unor informații relevante legate de integrarea pe piața muncii.

Din cercetarea noastră a rezultat că 45 de studenți moldoveni dintre cei 70 chestionați susțin faptul că s-au integrat în mare măsură în sistemul de învățământ românesc, 18 dintre aceștia în mică măsură, iar 7 dintre ei declară că nu s-au putut integra deloc datorită unor aspecte defavorabile, precum mediul necunoscut, lipsa confortului de acasă, factori ce țin de personalitatea lor, relația mai dificilă cu colegii și profesorii.

Deși majoritatea studenților moldoveni chestionați apreciază calitatea învățământului românesc și cred în șansele pentru un viitor mai bun ca urmare a finalizării studiilor universitare în România, există și respondenți care doresc să se întoarcă în Republica Moldova după terminarea studiilor, din diferite motive: dorința de a munci în propria țară, dorința de a contribui la ridicarea nivelului de trai a țării de origine, pentru a-și ajuta părinții sau pentru a fi alături de familie.

Studenții moldoveni sunt destul de pesimiști atunci când vine vorba de găsirea unui loc de muncă în specializarea absolvită, mai mult de jumătate dintre cei chestionați consideră că nu își vor găsi de muncă în domeniul pentru care se pregătesc, ceea ce denotă faptul că tot mai mulți își pierd încrederea, dar oricum speră că se vor rezolva aceste neajunsuri prin lărgirea ariei de căutare pe piața muncii din Uniunea Europeană. Studenții chestionați cred că cel mai mare obstacol în găsirea unui loc de muncă după absolvirea studiilor este lipsa experienței profesionale pe care o solicită majoritatea angajatorilor. Alte obstacole menționate de respondenți sunt lipsa locurilor de muncă conform calificării, salariile mici, lipsa informațiilor privind locurile de muncă disponibile.

În ciuda dificultăților cu care se confruntă, tinerii din Republica Moldova care au venit la studii în România au reușit să se integreze în societatea românească, având convingerea că România le oferă mai multe oportunități și perspective mai sigure de viitor.

Bibliografie

- Ambasada României în Republica Moldova, *Studii în România*, disponibil pe <https://chisinau.mae.ro/node/778>.
- Baltasiu R. (coord.), *Traietoria tinerilor basarabeni veniți la studii în România. Între mit și realitate*, Editura Etnologică, București, 2012.
- Gamurari L., Ghinea, C., Ganea, O., *Perspective pe termen lung ale bursierilor din Republica Moldova. Educație și perspective de carieră*, Policy Memo 50, București, 2013, disponibil pe <http://www.crpe.ro/wp-content/uploads/2013/12/Policy-Memo-50-CRPE.pdf>.

- Nistor, O., „Burse de tip Erasmus pentru studenții basarabeni”, în *Ziarul Lumina*, 16 oct. 2013, disponibil pe <http://ziarullumina.ro/burse-de-tip-erasmus-pentru-studenii-basarabeni-85704.html>.
- Oleinic, A., *12 motive pentru a deveni student în România*, disponibil pe <http://www.allbasarabean.ro/12-motive-pentru-a-deveni-student-in-romania.html>.